

11. Riabenkyi V. M. (2009). Tsyfrova skhemotekhnika: navch. posibnyk. Lviv: «Novyi svit 2000», p. 736. [in Ukrainian].
12. Sablina M. A. (2014). Mozhyvosti vykorystannia khmarnykh tekhnolohii v osvittii ta sotsialnii sferakh. Osvitolohichniy diskurs. № 3(7). p.191–200. [in Ukrainian].
13. Tukalo S. M. (2012). Osoblyvosti avtomatyzatsii elektronnoho dokumentoobihu v naukovykh ustanovakh. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 2012. №2 (28). p. 15. [in Ukrainian].
14. Khmarni tekhnolohii [Elektronnyi resurs]. (n. d.). Rezhym dostupu: <http://j.parus.ua/ua/358>. Nazva z ekranu. [in Ukrainian].
15. Chala O. V. (2010). Informatsiinyi prostir pidpriemstva yak obiekt upravlinnia. Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti: zb. nauk. prats. Kharkiv : UkrDAZT. Vyp. 32. p. 249–251. [in Ukrainian].
16. Chto takoe Intranet [Elektronnyi resurs]. (n. d.). URL: <http://www.intraoffice.ru/>. Nazva z ekranu. [in Russian].
17. Mell, P. and Grance T. (2011). The NIST Definition of Cloud Computing. Recommendations of the National Institute of Standards and Technology. NIST URL: <http://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/Legacy/SP/nistspecialpublication800145.pdf>. [in English].

УДК 006.032-043.83:[930.251:002-028.63:351.862.22]

Добровольська Вікторія Василівна,
кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
докторант Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У СТВОРЕННІ ЦИФРОВОГО ФОНДУ ДОКУМЕНТАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

***Мета дослідження.** Розглядається культурна політика в умовах мережевого простору та цифрових технологій, створення електронних ресурсів документації та об'єктів та суб'єктів культури, культурного і мистецького продукту та культурної спадщини, діяльність в галузі стандартизації електронної документації та електронних цифрових ресурсів. **Методологія дослідження** полягає в застосуванні системного підходу та інформаційно-аналітичного й культурологічного методу. **Наукова новизна.** Розглянуто основні принципи культурної політики в умовах мережевого суспільства та цифрових технологій щодо збереження, дослідження та актуалізації національної культурної спадщини, її популяризації; забезпечення максимальної доступності культурних благ. Розглянуто стандарти, що регулюють створення електронних довідкових систем та цифрового ресурсу з урахуванням специфіки культурної галузі. **Висновки.** Сфера культури і мистецтва розглядається в умовах мережевого суспільства та цифрової культури. Таке розуміння культури в умовах мережевого суспільства надає можливості для створення єдиного культурного простору та аналізу розвитку культур та управління культурними процесами, особливо в період цифрових технологій, які візуалізують розвиток культури і мистецтва. Одним з найоптимальніших шляхів руху у напрямку європейських культурних досягнень в системі управління культурною є сприяння та розвиток мережевого культурного ресурсу в мережі Інтернет.*

***Ключові слова:** культурна політика, мережеве суспільство, культурна спадщина, цифрові технології, культурний простір.*

Добровольская Виктория Васильевна
кандидат наук по социальным коммуникациям, доцент,
докторантка Национальной академии
руководящих кадров культуры и искусств

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СТАНДАРТЫ В СОЗДАНИИ ЦИФРОВОГО ФОНДА ДОКУМЕНТАЦИИ КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ

Цель исследования. Рассматривается культурная политика в условиях сетевого пространства и цифровых технологий, создание электронных ресурсов документации и объектов и субъектов культуры, культурного и художественного продукта и культурного наследия, деятельность в области стандартизации электронной документации и электронных цифровых ресурсов. **Методология исследования** заключается в применении системного подхода и информационно-аналитического и культурологического метода. **Научная новизна.** Рассмотрены основные принципы культурной политики в условиях сетевого общества и цифровых технологий по сохранению, исследованию и актуализации национального культурного наследия, его популяризации; обеспечение максимальной доступности культурных благ. Рассмотрены стандарты, регулирующие создание электронных справочных систем и цифрового ресурса с учетом специфики культурной сферы. **Выводы.** Сфера культуры и искусства рассматривается в условиях сетевого общества и цифровой культуры. Такое понимание культуры в условиях сетевого общества предоставляет возможности для создания единого культурного пространства и анализа развития культур и управления культурными процессами, особенно в период цифровых технологий, визуализируют развитие культуры и искусства. Одним из самых оптимальных путей движения в направлении европейских культурных достижений в системе управления культурой является содействие и развитие сетевого культурного ресурса в сети Интернет.

Ключевые слова: культурная политика, сетевое общество, культурное наследие, цифровые технологии, культурное пространство.

Dobrovolska Viktoriya,
PhD in Social Communications,
Associate Professor, Doctoral-student,
National Academy of Managerial Staff
of Culture and Arts

INTERNATIONAL STANDARDS FOR THE CREATION OF A DIFFERENT FUND FOR CULTURAL HERITAGE DOCUMENTATION

The purpose of the article. Cultural policy in the conditions of network space and digital technologies, the creation of electronic resources of documentation and objects and subjects of culture, cultural and artistic product and cultural heritage, activities in the field of standardization of electronic documentation and electronic digital resources are considered. **The methodology** of the research is to apply the system approach and the information-analytical and culturological method. **Scientific novelty.** The basic principles of cultural policy in conditions of network society and digital technologies concerning preservation, research, and updating of the national cultural heritage, its popularization are considered; ensuring the maximum availability of cultural goods. The standards regulating the creation of electronic reference systems and digital resources are discussed in the light of the specifics of the cultural sector. **Conclusions.** The sphere of culture and art is viewed in a network society and digital culture. Such an understanding of culture in a networked society provides opportunities for creating a single cultural space and analyzing the development of cultures and the management of cultural processes, especially in the period of digital technologies that visualize the development of culture and art. One of the most optimal ways of moving towards European cultural achievements in the culture management system is the promotion and development of a network cultural resource on the Internet.

Key words: cultural policy, network society, cultural heritage, digital technologies, cultural space.

Культурну політику більшості західних країн за останні десятиліття характеризує відмова від традиційного вузького тлумачення культури і мистецтва та перехід на модернізоване бачення культури як не лише духовного, а й економічного фактора розвитку суспільних відносин. Широко розвивається творча індустрія у різних аспектах культурної сфери, відбувається перехід на інформаційні та цифрові технології управління культурою та її збереженості, зокрема у галузі дозвілля, молодіжної культури, телебачення, відео і цифрового мистецтва, дизайну та моди, віртуальних музеїв та бібліотек тощо. Мережеві технології зробили культурний продукт здобутком усього світу.

Необхідність залишатися конкурентоздатним у світі, що швидко міняється, призвела до того, що Європа зосередила свою увагу і інвестиції на економіці знань, використанні інновацій, розвитку творчих індустрій, що важливо як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Визнання чи налагодження зв'язків між культурою та різними видами соціально-економічної діяльності в модерному суспільстві, в свою чергу, розширює тлумачення терміну «культура», що має призвести до значних концептуальних змін у культурній політиці.

Визначальну роль у формуванні сучасної культурної політики відіграє така організація як ЮНЕСКО, яка при визначенні принципів розбудови культурної політики виходить з широкого розуміння культури як сукупності яскраво виражених рис, духовних і матеріальних, інтелектуальних і емоційних, які характеризують суспільство або соціальну групу. Культура в такому розумінні включає в себе, крім мистецтва і літератури, нематеріальну культуру, способи життя людини, основні права людини, системи цінностей, традиції і віри тощо [1].

Сьогодні більшість європейських країн здійснюють свою культурну політику відповідно до чотирьох ключових принципів: сприяння (збереження) культурної ідентичності, культурному різноманіттю; розвиток творчості та участі у культурному житті.

Таке розуміння культури в умовах мережевого суспільства надає необмежені можливості для аналізу розвитку культур та управ-

ління культурними процесами в світі, особливо в період цифрових технологій, які візуалізують розвиток культури і мистецтв.

Концепція «мережевого суспільства» започаткована американським дослідником М. Кастельсом та визнана в світовій практиці, ґрунтується на розумінні інформації як основи соціальної організації, де найвпливовішими чинниками сучасної «інформаційної епохи» є знання й інформація, надзвичайно широкий діапазон можливостей її масового споживання, а також домінування і всеохоплюючий характер глобальних мережевих структур, (Network society), сформованих «мережами виробництва, влади та досвіду» пріоритетом інформаційних потоків, розповсюдження у світі інформаційно-комунікаційних технологій, які генерують, обробляють та розповсюджують інформацію. Глобальний характер інформаційно-комунікативних процесів простежується у розвитку високорентабельної індустрії комунікаційних технологій, загальнодоступності інноваційних пристроїв, каналів зв'язку й особливо медіакомунікацій, а також в інтенсивності інформаційних обмінів, розвитку глобального діалогу культур та особливого спілкування у медіапросторі. Всесвітня мережа інтернет стала глобальним комунікаційним дзеркалом-екраном життєдіяльності всієї планети. Цифровий спосіб записування, оброблення та передавання звуків, зображень, текстів уможливив динамічне переміщення великих обсягів інформації у світі на значні відстані, при цьому – в первісній формі. Радикально трансформується простір галузі культури інформаційного глобального суспільства – виникає феномен екранної або аудіовізуальної культури. Екран, концентруючи аудіовізуально-образні можливості кінематографа, телебачення та відео, доповнює й трансформує їх і, по суті, стає носієм дійсно нового типу культури в її інформаційній, художній, науковій формах. Уся сучасна культура ґрунтується на пріоритеті аудіовізуальних комунікацій та ефективності носія інформації в її різновидах – художньому, вербальному, візуальному та звуковому [5, 15–16].

Мережева технологія дозволяє розкрити будь-який текст офіційного та неофіційного документа рівноцінно як і твір мистецтва у

цифровому форматі, особистість митця – автора мистецького твору та результати його креативної діяльності щодо створення художнього образу в синтезі індивідуального авторського світобачення. Завдяки таким технологіям стало можливим ознайомитися з творами мистецтва та культурними об'єктами із фондів архівів, музеїв, бібліотек, творчих організацій та окремих митців й письменників.

Розробка взаємопов'язаних питань культурної політики та інформаційних технологій почалася ще у 80-х роках минулого століття. Під час розробки таких підходів у діяльності ЮНЕСКО увага культурологів концентрувалася на розробці принципів політики у сфері культури.

Важливим напрямом цієї діяльності стало проведення великих міжнародних форумів, на яких визначаються концептуальна політика у сфері культури та основні напрями її реалізації. На Всесвітній конференції з політики в галузі культури, яка була проведена ЮНЕСКО в Мексичі (1986), були сформовані основні принципи культурної політики, вона привернула увагу міжнародної громадськості до складних проблем світового культурного розвитку і закликала до пошуку рішень [1].

Дослідники культурної політики ЄС в аспектах взаємоув'язання з культурною політикою та інтеграцією України до ЄС С. І. Здіорук, О. М. Литвиненко, О. П. Розумна розглядають культурну політику у кількох площинах. Умовно можна виділити наступні.

1. Площина документів (резольуції Європейської Комісії, рекомендації для певних країн, в тому числі для України, конвенції ЮНЕСКО та Ради Європи).

2. Рівень функціонування окремих галузей, на захист яких створюються професійні асоціації та програми розвитку (наприклад, кінематографу або музичної культури).

3. Діяльність установ-репрезентантів європейської культури або культури певних країн-членів ЄС із залучення української культури, як нарівні держави, так і на рівні громадських організацій, до європейського культурного простору (Польський Інститут у Києві, Французький Інститут в Україні, Гете-Інститут, Британська Рада та ін.)

Особливості культурної політики ЄС виходять з бачення європейськими організаціями

функцій, які культура виконує в суспільстві. Їх можна визначити наступним чином: культура як виконавець дипломатичної місії; культура як національна справа; культура як «інструмент» вирішення супутніх соціально-економічних проблем (розвиток сектору культурних індустрій, вирішення питання зайнятості, інноваційна функція культури, консолідує та стабілізує роль культури на основі міжкультурного діалогу та розвитку міст); культура як засіб реалізації певних програм розвитку; культура як простір громадської активності [2].

Водночас важливим висновком аналізу культурної політики ЄС Національним інститутом стратегічних досліджень є визнання проблем культурної сфери такими, що належать першочергово до справ національних урядів. Тому важливо виробити власну, адекватну українським вимогам, модель культурної політики, завдяки якій Україна стане повноправним учасником обмінів між європейськими державами. Відтак культурну галузь необхідно віднести до першочергових завдань національного розвитку. Лише наповнення української культури сучасним національним змістом зможе відкрити її світові [2, 48]

Автори вважають, що при розробці культурної політики необхідно дотримуватися балансу між такими напрямками:

1) збереження, дослідження та актуалізація національної культурної спадщини, її популяризація за кордоном;

2) розвиток сучасних видів культурної та мистецької діяльності, створення сприятливих умов для вироблення конкурентоспроможної на світовому ринку культурної продукції;

3) забезпечення максимальної доступності культурних благ для кожного жителя України, надання можливостей для розкриття творчого потенціалу особистості. Також необхідно пам'ятати, що економічна рентабельність, окупність, комерційний успіх, за всієї своєї значущості, не можуть бути основними критеріями оцінки рівня національної культури, а відтак і головними цілями культурної політики.

Важливим завданням культурної політики України є створення репрезентаційних механізмів вітчизняної культури, котрі забезпечать створення культурних центрів у європейських країнах, активну участь держави у

проектах культурних обмінів (книговидавничих, виставкових, музичних), піднімуть престижність національних відзнак і нагород, що «відкриє» українських митців світові та навпаки, надає можливості Україні втягуватися в культурний процес у світі більш активніше. Основою положу роль грають концепції та технології створення та обміну електронним та цифровим ресурсом культури, яким має продемонструвати світові український національний продукт. Важливою є розробка нормативних актів щодо створення такого ресурсу культурної спадщини та його поширення із дотриманням інтересів України, в тому числі і в галузі авторського права.

Важливу роль у створенні електронних ресурсів документації та об'єктів і суб'єктів культури, культурного і мистецького продукту та культурної спадщини, зокрема в архівній та мистецькій, відіграє діяльність в галузі стандартизації електронної документації та електронних цифрових ресурсів.

За аналізом розвитку цифрових проектів в Європі та світі, який зробив І. Лобузин, цей процес набув колосального розвитку в останні роки. Він констатує, що за підсумками проведення наукових досліджень у напрямі вирішення цих завдань сформовано нову наукову дисципліну Digital Curation (DC) – цифрове кураторство (або цифрова опіка, піклування), яка розглядає увесь комплекс проблем, пов'язаних із створенням і формуванням електронних колекцій, управлінням їх життєвим циклом, наданням доступу до них, ефективним використанням та збереженням для майбутнього. Під час проведення конференції «Пам'ять Світу в епоху цифрових технологій: оцифрування та збереження» (Ванкувер, вересень 2012) було ініційовано створення постійно діючої групи проекту PERSIST (Platform to Enhance the Sustainability of the Information Society Transglobally) під егідою UNESCO, IFLA, ICO та інших партнерів задля вирішення глобальних актуальних питань збереження цифрової інформації у відкритому доступі, пов'язаних із стратегіями, технологіями, проблемами вибору та обов'язками. Сьогодні цифрові матеріали набули надзвичайного розповсюдження. Міжнародні програми та ініціативи: програма «Пам'ять Світу» («Memory of the World»,

ЮНЕСКО, 1992), «Хартія про збереження цифрової спадщини» («Charter on the Preservation of Digital Heritage», ЮНЕСКО, 2003), «Маніфест для цифрових бібліотек» («Manifesto for Digital Libraries», IFLA, 2010) заклали концептуальні основи створення різноманітних цифрових ресурсів освітнього, наукового та історико-культурного змісту [3, 10–20].

Створення стандартів та нормативної документації брали на себе міжнародні комітети або ради, створені європейськими, американськими, австралійськими спеціалістами за допомогою фінансового внеску своїх національних урядів, що дозволило об'єднати фінансові та кадрові ресурси та створити єдину термінологію, систему програмно-технологічних продуктів та вимог, принципи репрезентації та обміну інформацією тощо. Основною перевагою таких продуктів є їх безкоштовність для загального користування, яке можуть здійснювати будь-які держави та користувачі. Принцип вільного доступу, таким чином, включає і безоплатний продукт, який дозволяє його надати в доступ, що є великою гуманітарною підтримкою в галузі вирівнювання цифрової нерівності та організацію знання для усіх, що є основним лозунгом міжнародної політики в галузі культури. Усі стандарти, що регулюють створення електронних довідкових систем та цифрового ресурсу є абсолютно доступними та готовими на впровадження. Метою всіх цих проектів є представлення на єдиній технологічній основі всього етнічного та національного розмаїття світової культури.

Загальний Міжнародний стандарт архівного опису (ISAD (G), General International Standard Archival Description), схвалений Комітетом з дескриптивних стандартів (Стокгольм, Швеція) (перекладено в Україні – К., 2001 р.). У 2001 р. Державним комітетом архівів України й Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства було здійснено переклад уже доопрацьованого світовою спільнотою стандарту ISAD (G), затвердженого у вересні 2000 р. на XIV конгресі МРА Комітетом з дескриптивних стандартів [13]. Необхідні елементи авторитетного контролю з описуванням особових фондів були зафіксовані в 2004 р. стандартом для укладання авторитетних записів ISAAR (CPF), який

під час розробки врахував досвід бібліотек з контролю точок доступу за допомогою авторитетних записів [12].

Забезпечення стандартизованого обміну записами між архівними каталогами здійснює формат метаданих для архівного опису EAD (Encoded Archival Description), що забезпечує функції, аналогічні MARC-формату для бібліографічних записів, формат передбачає в кодованих даних забезпечення сумісності з MARC 21 [10]. Особливе значення мають музейні стандарти.

У системі цифрової спадщини опис та репрезентація культурного продукту слідує принципам опису музейних експонатів, де проведена значна роботи з формалізації опису цифрових історико-культурних об'єктів. Такі стандарти було розглянуто Н. Стронською у її кандидатській дисертації «Електронні ресурси українського історичного біобібліографознавства: стан і перспективи розвитку (90-ті роки ХХ – 10-ті роки ХХІ ст.)» [6].

Авторка показує, що основу музейного опису склав стандарт CDWA (Categories for the Description of Works of Art) «Категорії опису творів мистецтва», розроблений Дослідницьким інститутом Гетті спільно з Американською асоціацією мистецтв [8]. CDWA пропонується схематичне представлення вимог і принципів, які містяться в дисципліні «Історія мистецтва», і фокусуються на об'єктах мистецтва і зображеннях, що включають живопис, роботи на папері, скульптуру, кераміку, метал, меблі, дизайн та перформанс усіх тимчасових періодів і всіх географічних регіонів. Категорії CDWA розташовуються таким чином, щоб розкриватись від опису твору мистецтва до опису, аналізу текстових / візуальних джерел інформації про нього, шляхом розгортання інформації від об'єктивних даних до суб'єктивних інтерпретацій.

Першим стандартом, спеціально призначеним для опису музейних об'єктів та предметів мистецтва є «Каталогізація культурних об'єктів» («Cataloging Cultural Objects» (CCO)) [7].

У стандарті визначалося й поняття творів культури і мистецтва як інтелектуальні або художні втілення, які створені людиною: наприклад, картини, скульптури, манускрипти,

фотографії, об'єкти матеріальної культури, архітектурні/будівельні об'єкти тощо. Правила каталогізації стосуються дев'яти основних категорій, серед яких: архітектура, образотворче мистецтво та утилітарні предмети, манускрипти, живопис, інсталяції, фотографії та фільми, репродукції та малюнки, скульптури та дидактичні матеріали. ССО – це стандарт змісту даних, який надає інформацію та рекомендації, необхідні для процесів прийняття рішень каталогізаторами і тими, хто буде системи культурної спадщини.

Ідентифікація є важливим компонентом опису: в ССО твір описується за такими критеріями: що це, хто зробив це, де це зроблено, як це зроблено, який матеріал використаний і про що це, при цьому під копією мається на увазі візуальне відтворення твору. Правила стандарту також унікальні тим, що вони утримують рівновагу між каталогізацією об'єктів культури та їхніх візуальних відбитків, в яких копія об'єкта культури зазвичай представлена у вигляді фотографії або образу об'єкта, представленого в цифровому форматі. Одна з основних рекомендацій ССО стосується включення (за наявності даних) в опис точок доступу, контрольованих загальноприйнятими авторитетними файлами, що дозволяє уникнути фальсифікацій.

Для машиночитаного представлення опису музейних об'єктів використовується XML-схема VRA Core (Visual Resources Associations Core) – Базова схема Асоціації візуальних ресурсів. Схема VRA Core повністю узгоджена з ССО (Cataloging Cultural Objects – Правила каталогізації об'єктів мистецтва і культури), Схема визначає елементи метаданих, що використовуються для опису творів мистецтва та їхніх копій.

Набір елементів VRA містить дві групи елементів: категорії опису об'єкта (Work Description Categories) і категорії опису візуального документа (Visual Document Description Categories). Категорії опису об'єкта включають тип, назву, розміри, матеріал, техніку, автора, роль, дату, ім'я сховища та його місце розташування, інвентарний номер, поточне положення, вихідне положення, стиль, період, групу, національність, пов'язані роботи і типи, додаткові зауваження тощо [3, 100–120].

Важливим є визначення візуального документу: адже зображення, що зафіксувало об'єкт, може існувати в різних форматах (фотографія або електронна форма). З одним об'єктом можуть бути асоційовані кілька візуальних документів. Категорії для їхнього опису включають тип, формат, розміри, дату, власника, опис зовнішнього вигляду, джерело тощо.

Ініціативи на крос-культурному рівні, на якому бібліотеки, музеї та архіви працюють разом з метою створення доступних в мережі Інтернету електронних колекцій культурної спадщини, викликали появу нового терміну, що характеризує середовище інтегрованої взаємодії бібліотек, архівів, музеїв – LAM (Library, Archive, Museum – Бібліотеки, Архіви, Музеї) [14].

Загальновизнаним стандартом, необхідним для опису цифрових об'єктів є стандарт метаданих Дублінського Ядра (Dublin Core (про що вже згадувалося в монографії: структурні блоки метаданих Dublin Core (DC) включили в себе елементи бібліографічного опису, бібліотечних контрольованих словників і класифікаційних схем). Стандарт був затверджений в США Американським інститутом національних стандартів як стандарт Z39.85, а у 2003 р. стандарт ISO 15836 затвердив набір метаданих DC в якості міжнародного стандарту (Dublin Core Metadata Initiative (DCMI)) [9].

На сьогодні вдосконалюється і створений в 1998 р. музичний стандарт опису аудіовізуальної спадщини та його медійне існування в Інтернеті, розроблений Міжнародною асоціацією звукових та аудіовізуальних архівів (IASA cataloguing rules : a manual for description of sound recordings and related audiovisual media / International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA)) [11]. Однак приєднання до європейських стандартів в галузі створення та управління культурною спадщиною не є основною проблемою.

Так, існує ціла низка питань, які можуть бути вирішеними з допомогою управлінських технологій Міністерства культури та зацікавлених установ окресленої сфери.

На науково-практичному семінарі «Оцифроване надбання: збереження, доступ, репрезентація», проведеному 16-17 грудня 2014 р. у Державному політехнічному музеї при НТТУ «КПІ» висвітлювалося питання щодо впровадження передового світового досвіду та практик, навчання технологій оцифрування, формування та інтеграції цифрових колекцій, методам їх розповсюдження та використання. Такі семінари організуються періодично і актуалізують питання організаційно-технологічного і нормативного забезпечення процесів оцифрування й організації сервісів із цифровим контентом [4].

Завдяки діяльності міжнародних організацій у сфері культури і, зокрема, ЮНЕСКО, МРА, ІФЛА, Європа сформулювала кілька ключових принципів своєї культурної політики сприяння: розвиток культурної ідентичності, культурному різноманіттю, творчості, участі в культурному житті та поваги до особистості людини. Основні принципи європейської політики, що мають бути поширеними в Україні можна узагальнити як: збереження, дослідження та актуалізація національної культурної спадщини, її популяризація; розвиток сучасних видів культурної та мистецької діяльності та сприятливих умов для вироблення конкурентоспроможної на світовому ринку культурної продукції; забезпечення максимальної доступності культурних благ.

Сферу культури і мистецтва необхідно розглядати як єдиний важливий сектор національної економіки, розвиток якого вимагає від держави комплексних заходів підтримки, серед яких важливою є підтримка її розвитку в умовах мережевого суспільства та цифрової культури.

Список використаних джерел

1. Декларація Мехіко щодо політики у сфері культури від 06.08.1982 [Електронний ресурс] – Електрон. дані. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/go/995_730. – Назва з титул екрана. – Останнє звернення: 14.06.2017.
2. Здіорук С. І. Культурна політика України: національна модель в європейському контексті : аналітична доповідь / С. І. Здіорук, О. М. Литвиненко, О. П. Розумна ; Нац. ін.-т стратегічних досліджень. – Київ, 2012. – 49 с.

3. Лобузін І. Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій : монографія / Іван Лобузін ; відп. ред. В. А. Широков ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2016. – 216 с.

4. Оцифроване надбання: збереження, доступ, репрезентація : підсумки другого науково-практичного семінару [Електронний ресурс] / Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського ; Державний політехнічний музей при НТТУ «КПІ». – Електрон. дані. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2015. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1969>. – Назва з титул. екрана. – Останнє звернення: 14.06.2017.

5. Приходько Л. Ф. Теоретичні і прикладні аспекти дослідження аудіовізуальних документів / Л. Ф. Приходько // Архіви України. – 2015. – Вип. 4. – С. 7–43.

6. Стронська Н. Електронні ресурси українського історичного біобібліографознавства: стан і перспективи розвитку (90-ті роки ХХ – 10-ті роки ХХІ ст.) : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» / Н. Т. Стронська ; НАН України, Нац. бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2015. – 15 с.

7. Cataloging cultural objects : a guide to describing cultural works and their images / Murtha Baca [et al.]. – Chicago : American library association, 2006. – XIII, 396 p.

8. Categories for the description of works of art / J. Paul Getty Trust, College art assoc. ; Murtha Baca a. Patricia Harpring, ed. – Rev. 9 June 2009 / by Patricia Harpring. – [Los Angeles, CA] : The J. Paul Getty Trust, 2009.

9. Dublin Core Metadata Initiative (DCMI) [Electronic resource]. – Mode of access: <http://dublincore.org>.

10. EAD : кодированное архивное описание. Библиотека тегов. Версия 2002 / гл. ред. пер. Е. Д. Жабко. – Санкт–Петербург : ФГБУ «Президентская библиотека имени Б. Н. Ельцина», 2011. – 337 с. – (EAD Технический документ ; № 2).

11. IASA cataloguing rules : a manual for description of sound recordings and related audiovisual media / International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA). – 1998. – Mode of access: <http://www.iasa-web.org/icat/>.

12. ISAAR (CPF) : Международный стандарт по созданию архивных авторитетных записей для организаций, лиц и семей : принят Комитетом по стандартам описания, Канберра, Австралия, 27–30 октября 2003 года : [перевод с английского] / гл. ред. пер. Е. Д. Жабко. – 2-е изд. – Санкт–Петербург : ФГБУ «Президентская библиотека имени Б. Н. Ельцина», 2011. – 247 с. – (Стандарты ICA).

13. ISAD (G) : Загальний міжнародний стандарт архівного описування. Схвалено комітетом з дескриптивних стандартів, Стокгольм, Швеція, 19–22 вересня 1999 р. / пер. та укр. версія Г. В. Папакіна ; Державний комітет архівів України, Український НДІ архівної справи та документознавства. – 2-е вид. – Київ, 2001. – 48 с.

14. Zorich D. M. Beyond the Silos of the LAMs: Collaboration among libraries, archives and museums [Electronic resource] / D. M. Zorich, G. Waibel, R. Erway. – Dublin, Ohio: OCLC Research, 2008. – Mode of access: <http://www.oclc.org/resources/research/publications/library/2008/2008-05.pdf>.

References

1. Mexican Declaration on Cultural Policies of 06.08.1982. URL: http://zakon.rada.gov.ua/go/995_730. [in Ukrainian].

2. Zdioruk, S.I. (2012). Cultural Policy of Ukraine: A National Model in a European Context: An Analytical Report. Kyiv [in Ukrainian].

3. Lobuzin, I. (2016). Digital Library Projects: Technological Solutions and Life Cycle Management Collections. Kyiv [in Ukrainian].

4. Digitized Objects: Preservation, Access, Representation: The Results of the Second Scientific Workshop. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1969>. [in Ukrainian].

5. Pryhodko L.F. (2015). Theoretical and applied aspects of the study of audiovisual documents. Arhivy Ukrainy, 4, 7-43 [in Ukrainian].

6. Stronskaya, N. (2015). Electronic resources of Ukrainian historical biobibliography: state and development prospects (90th years of the 20th - 10th years of the XXI st century). Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

7. Cataloging cultural objects: a guide to describing cultural works and their images (2006). Chicago: American library association [in English].

8. Categories for the description of works of art (2009). The J. Paul Getty Trust [in English].
9. Dublin Core Metadata Initiative (DCMI). URL: <http://dublincore.org>. [in English].
10. EAD: encoded archive description. Tag Library. Version 2002. Sankt–Peterburh : FHBU «Prezidentskaia byblyoteka ymeny B. N. Eltsyna» [in Russian].
11. IASA cataloguing rules : a manual for description of sound recordings and related audiovisual media / International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA) (1998). URL: <http://www.iasa-web.org/icat/>. in English].
12. ISAAR (CPF): An International Standard for Archival Authorizations for Organizations, Individuals and Families: Adopted by the Standards Committee, Canberra, Australia, October 27-30, 2003. Sankt–Peterburh : FHBU «Prezidentskaia byblyoteka ymeny B. N. Eltsyna» [in Russian].
13. ISAD (G): General International Standard for Archival Descriptions. Approved by the Committee on Descriptive Standards, Stockholm, Sweden, September 19-22, 1999 (2001). Kyiv [in Ukrainian].
14. Zorich, D. M. (2008). Beyond the Silos of the LAMs: Collaboration among libraries, archives and museums. URL: <http://www.oclc.org/resources/research/publications/library/2008/2008-05.pdf>.

УДК 94 (477)

Половинчак Юлія Миколаївна,
кандидат історичних наук,
керівник Національної юридичної бібліотеки
Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
yulichke@ukr.net

КОМЕМОРАТИВНІ ПРАКТИКИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Мета дослідження. Дослідження присвячене виявленню особливостей використання цифрових медіа та інструментів для фіксації та представлення суспільнозначимих подій минулого, популяризації історії та комеморації. **Методи,** застосовані для реалізації дослідження перебачали: включене спостереження, що дозволило виявити та проаналізувати значимі дискурсивні ситуації та тексти. Методи опису та соціально-культурної інтерпретації текстів дозволяють працювати як з одиницями аналізу із суб'єктивними значеннями і почуттями, трансльованими в інтернет-просторі. **Наукова новизна** дослідження полягає у виявленні особливостей комеморативних практик з огляду на потенціал інтерактивності, створюваний соціальними медіа. **Висновки.** Соціальні медіа набувають статусу альтернативних засобів масової комунікації і водночас виступають у якості простору для розгортання суспільних практик, зокрема і комеморативних. Порівняно із традиційним механізмом лобювання ідеологічних проєктів, веб-формат є найбільш демократичним і масовим, перетворюючи в потенційного суб'єкта дискурсу пам'яті кожного, хто підключився до глобальної Мережі.

Ключові слова: колективна пам'ять, політика пам'яті, комеморація, історична свідомість, інтерактивний інформаційний простір, цифрові медіа.

Половинчак Юлія Николаевна,
кандидат исторических наук,
руководитель Национальной юридической библиотека
Национальной библиотеки Украины им. В.И. Вернадского

КОММЕМОРАТИВНЫЕ ПРАКТИКИ В СОВРЕМЕННОМ ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ

Цель исследования. Статья посвящена выявлению особенностей использования цифровых медиа и инструментов для фиксации и представления общественно-значимых событий прошлого,